

Universitair Centrum voor
Verpleegkunde en Vroedkunde

UNIVERSITEIT
GENT

Universitair Ziekenhuis Gent

federale overheid
VOLKSGEZONDHEID, VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN EN LEEFMILIEU

Patiënt versus hulpverlenersperspectief:

Wat kunnen we als ziekenhuis leren?

Prof. dr. Ann Van Hecke

Prof. dr. Kristof Eeckloo

Simon Malfait

Elisa Lust

Agenda

Situering

Instrumenten voor datacollectie

Onderzoekspopulatie

Hulpverleners versus patiënten

Beïnvloedende patiënten kenmerken

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Discussie

Conclusie en implicaties voor de praktijk

Agenda

Situering

Instrumenten voor datacollectie

Onderzoekspopulatie

Hulpverleners versus patiënten

Beïnvloedende patiënten kenmerken

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Discussie

Conclusie en implicaties voor de praktijk

Situering

Kadert in het ondersteuningsplan bij het uitvoeren van het meerjarenprogramma “**Coördinatie kwaliteit en patiëntveiligheid 2013-2017**” van de FOD Volksgezondheid en heeft 4 doelstellingen:

- 1) **inzicht** te bieden in de mate van patiëntenparticipatie op afdelingen in het algemeen en met bijzondere aandacht voor patiëntenparticipatie gelinkt aan patiëntveiligheid;
- 2) **goede praktijkvoeringen** m.b.t. patiëntenparticipatie in kaart te brengen;
- 3) een basis te bieden voor het opzetten van **verbeteringstrajecten** m.b.t. patiëntenparticipatie;
- 4) resultaten van de peiling te kunnen vergelijken met de resultaten van de **Vlaamse Patiënten Peiling**.

Agenda

Situering

Instrumenten voor datacollectie

Onderzoekspopulatie

Hulpverleners versus patiënten

Beïnvloedende patiënten kenmerken

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Discussie

Conclusie en implicaties voor de praktijk

‘Patient participation culture tool for healthcare workers’ (PaCT-HCW)

**Dialogo en
communicatie**

Ondersteuning

Type vraag

**Demografische
variabelen en
afdelingskenmerken**

**Aanvaarding van
een nieuwe rol**

Competentie

**Ervaren tekort
in tijd**

**Met speciale aandacht voor
patiëntveiligheid**

Universitair Centrum voor
Verpleegkunde en Vroedkunde

UNIVERSITEIT
GENT

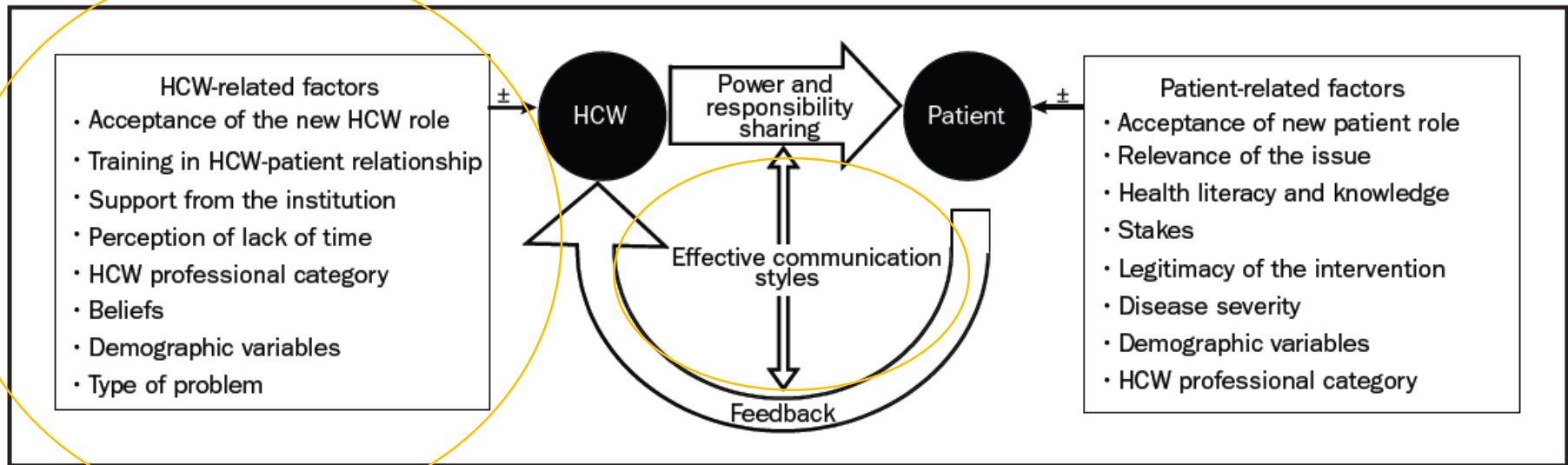

Universitair Ziekenhuis Gent

federale overheidsdienst
VOLKSGEZONDHEID, VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN EN LEEFMILIEU

PaCT-HCW

(Longtin et al. 2011)

Uitgangspunt: De hulpverlener, beïnvloed door factoren, zet de initiële stap om 'macht' en 'controle' met de patiënt te delen en zo patiëntenparticipatie mogelijk te maken ('power and responsibility sharing').

‘Vlaamse patiëntenpeiling’ (VPP)

8 dimensies:

1. Informatieverstrekking over de aandoening
2. Informatieverstrekking over onderzoek, behandeling of verzorging
3. Wijze van omgang met de patiënten en samenwerking tussen de zorgverleners
4. Privacy
5. Veilige zorg
6. Pijn
7. Ontslag uit het ziekenhuis
8. Voorbereiding op ziekenhuisopname in geval van geplande opname.

Koppeling VPP & PaCT-HCW

Vertaling

Cultuur peiling
Vlaamse
Patiëntenpeiling

Patiëntenparticipatie-
cultuurpeiling 2014
(AZ's)

Patiëntenparticipatie-
cultuurpeiling (AZ's)

Patiëntenparticipatie-
cultuurpeiling (PZ's)

Patiëntenparticipatie-
cultuurpeiling (PZ's)

Universitair Centrum voor
Verpleegkunde en Vroedkunde

UNIVERSITEIT
GENT

Universitair Ziekenhuis Gent

federale overheidsdienst
VOLKSGEZONDHEID, VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN EN LEEFMILIEU

Koppeling VPP & PaCT-HCW

PaCT-HCW (hulpverleners)	VPP (patiënten)
<ol style="list-style-type: none">1 Ik stelde mezelf voor aan patiënten met naam en functie.2 Ik informeerde patiënten over de oorzaken van de aandoening.3 Ik informeerde patiënten over mogelijke behandelopties voor de aandoening.4 Ik informeerde patiënten over mogelijke gevolgen van de aandoening.5 Ik informeerde patiënten voor een onderzoek, behandeling of verzorging wat er precies zou gebeuren.6 Ik informeerde patiënten waarom een onderzoek, behandeling of verzorging nodig was.7 Ik informeerde patiënten over mogelijke gevolgen van een onderzoek, behandeling of verzorging.8 Ik stimuleerde patiënten om mee te beslissen over welk onderzoek, behandeling of verzorging ze kregen.	<p>De medewerkers stelden zich aan mij voor met naam en functie.</p> <p>De medewerkers informeerden mij over de oorzaken van mijn aandoening.</p> <p>De medewerkers informeerden mij over de mogelijke behandelingswijzen voor mijn aandoening.</p> <p>De medewerkers informeerden mij over de gevolgen van mijn aandoening.</p> <p>De medewerkers vertelden mij voor een onderzoek, behandeling of verzorging wat er precies zou gebeuren.</p> <p>De medewerkers vertelden mij voor een onderzoek, behandeling of verzorging waarom iets nodig was.</p> <p>De medewerkers vertelden mij voor een onderzoek, behandeling of verzorging wat de mogelijke gevolgen kunnen zijn.</p> <p>De medewerkers spoorden mij aan om mee te beslissen over welk onderzoek, behandeling of verzorging ik kreeg.</p>

Agenda

Situering

Instrumenten voor datacollectie

Onderzoekspopulatie

Hulpverleners versus patiënten

Beïnvloedende patiënten kenmerken

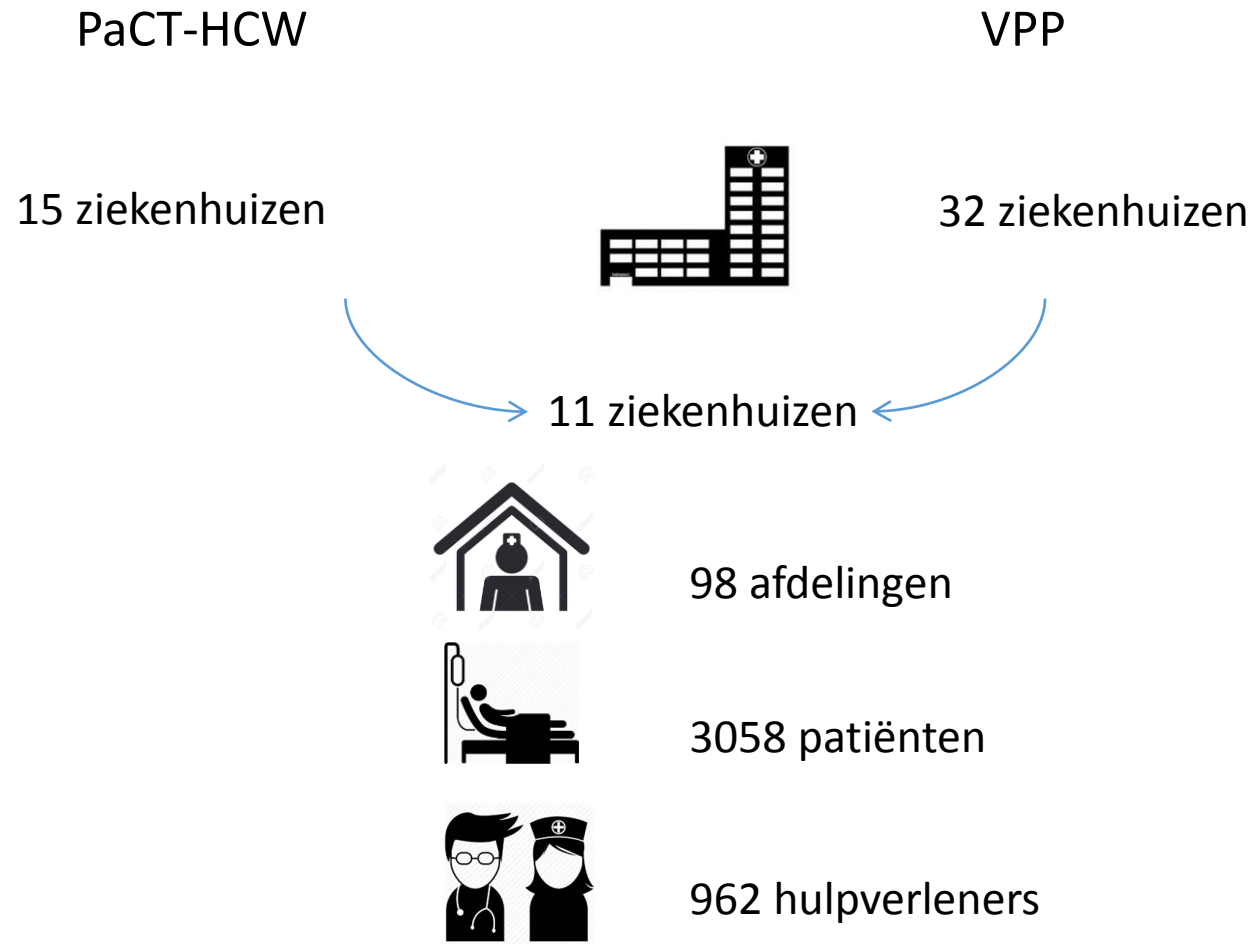
Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Discussie

Conclusie en implicaties voor de praktijk

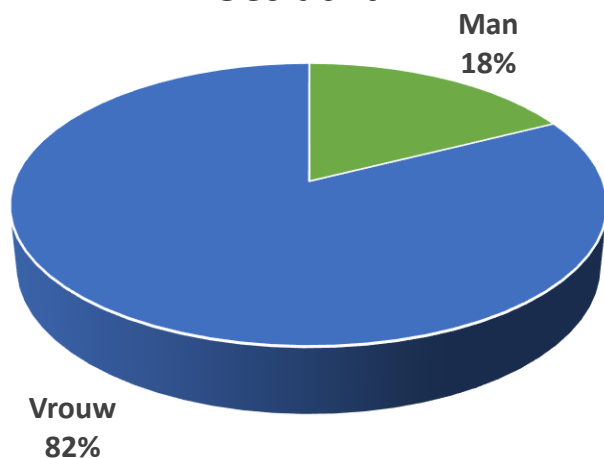

Onderzoekspopulatie

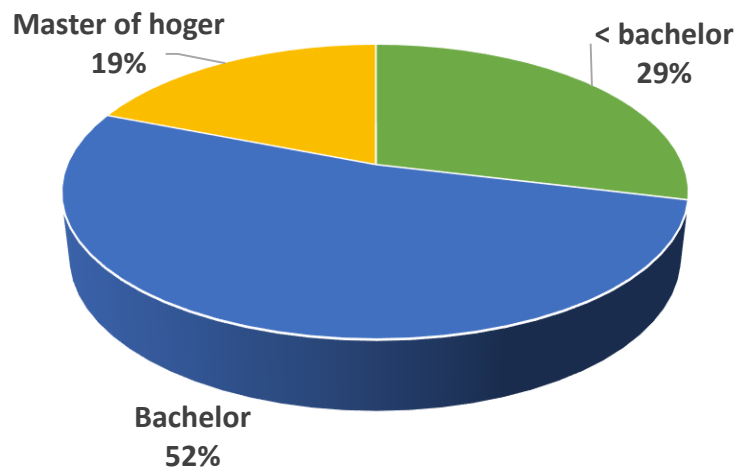

Hulpverleners

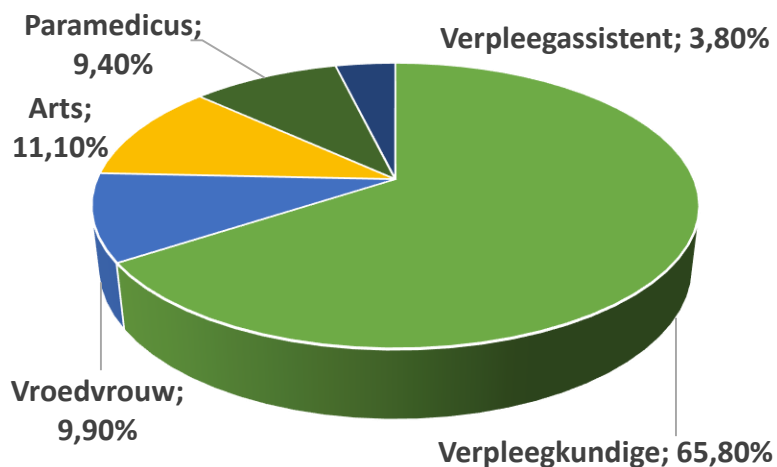
Geslacht

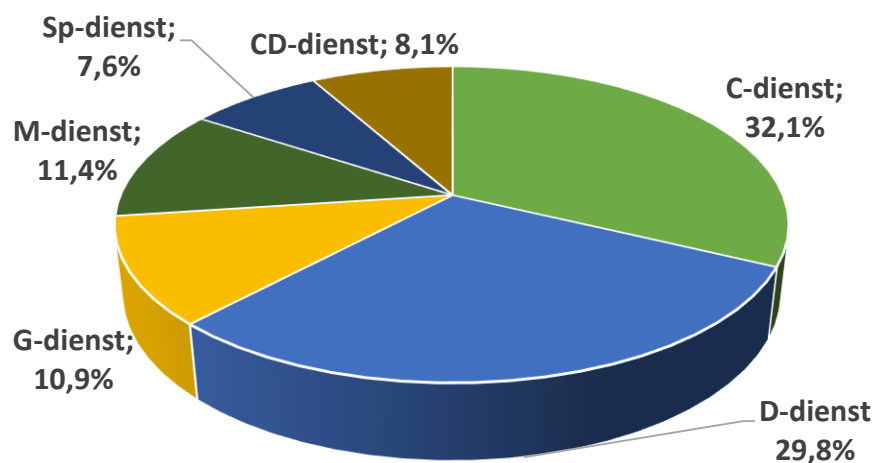
Opleidingsniveau

Beroepsgroep

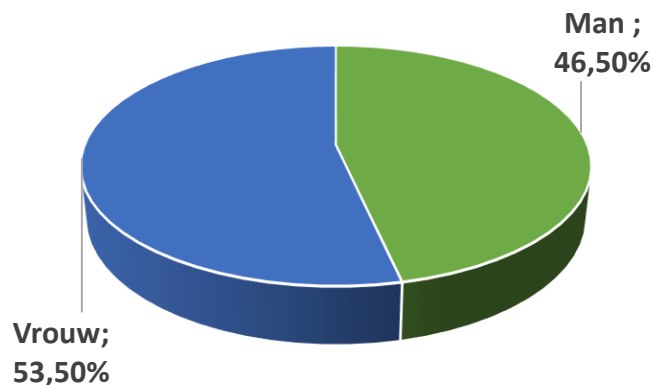

Afdelingen

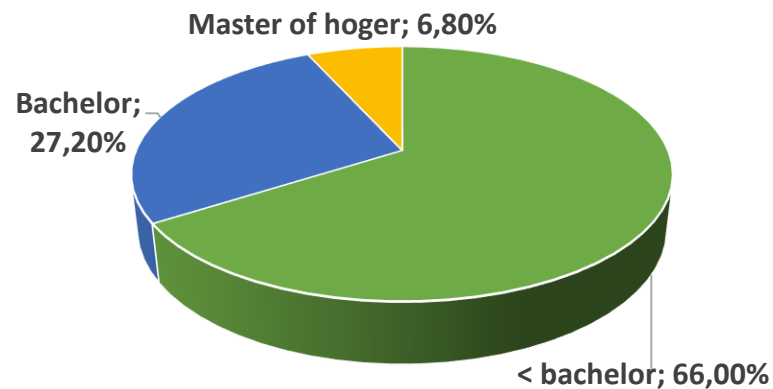

Patiënten

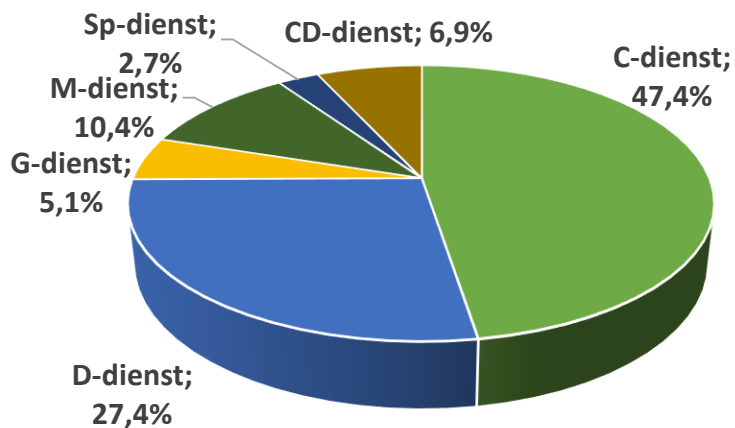
Geslacht

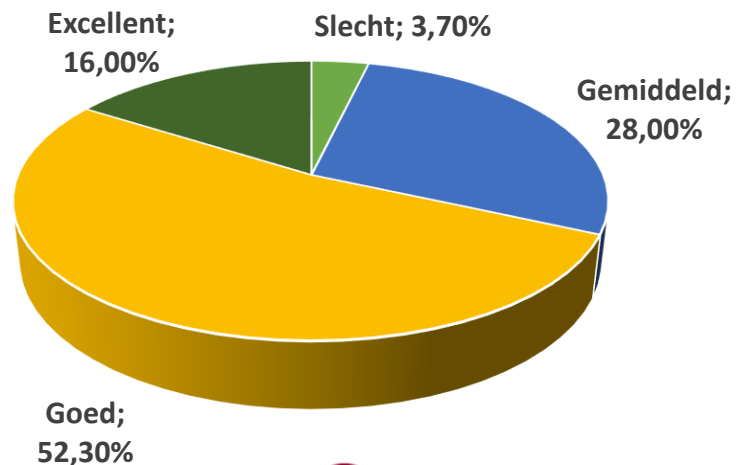
Opleidingsniveau

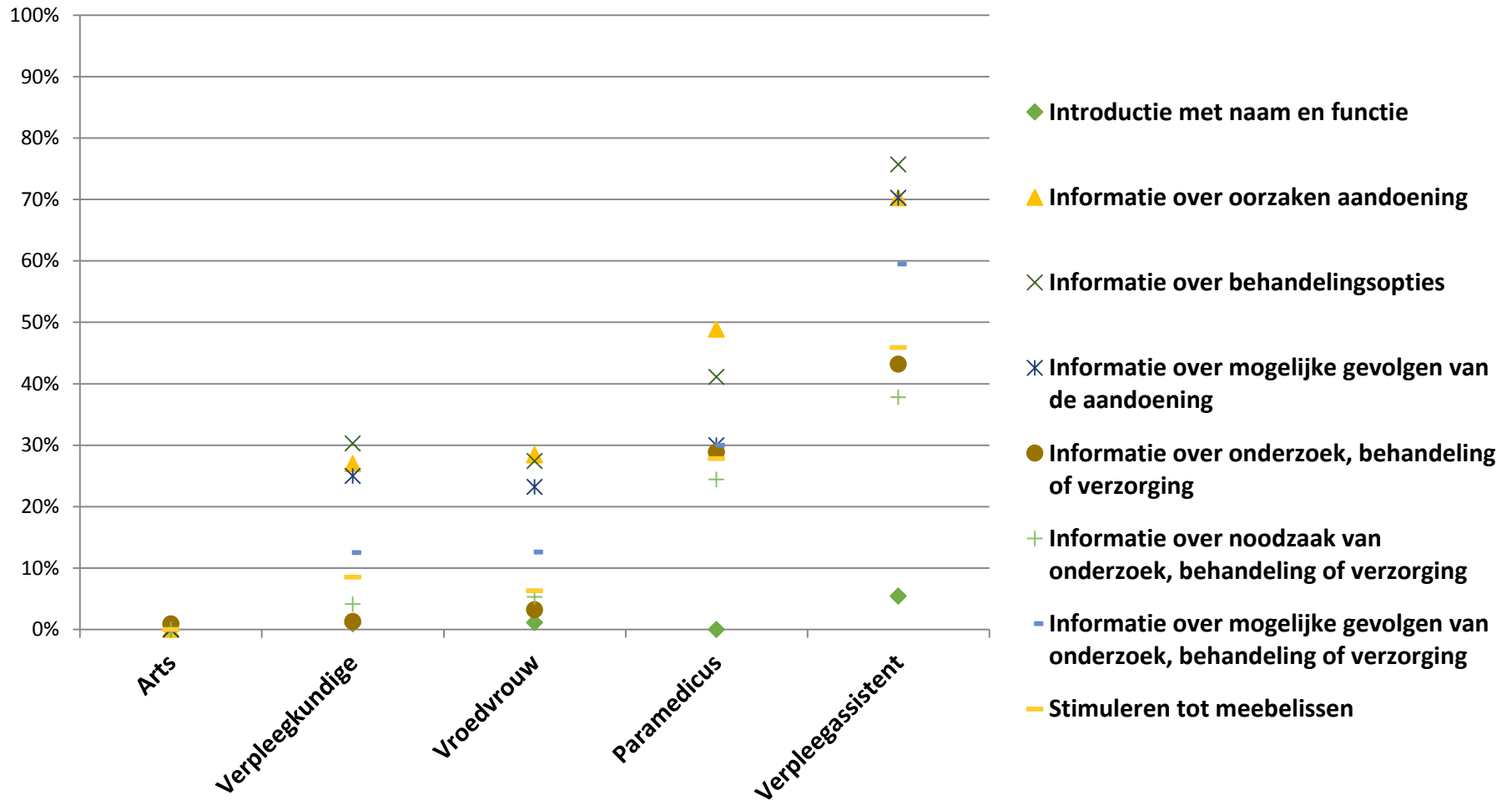
Afdeling

Gezondheidstoestand

Hulpverleners

Figuur: Antwoorden van hulpverleners m.b.t. een taak is 'geen deel van mijn job'

Agenda

Situering

Instrumenten voor datacollectie

Onderzoekspopulatie

Hulpverleners versus patiënten

Beïnvloedende patiënten kenmerken

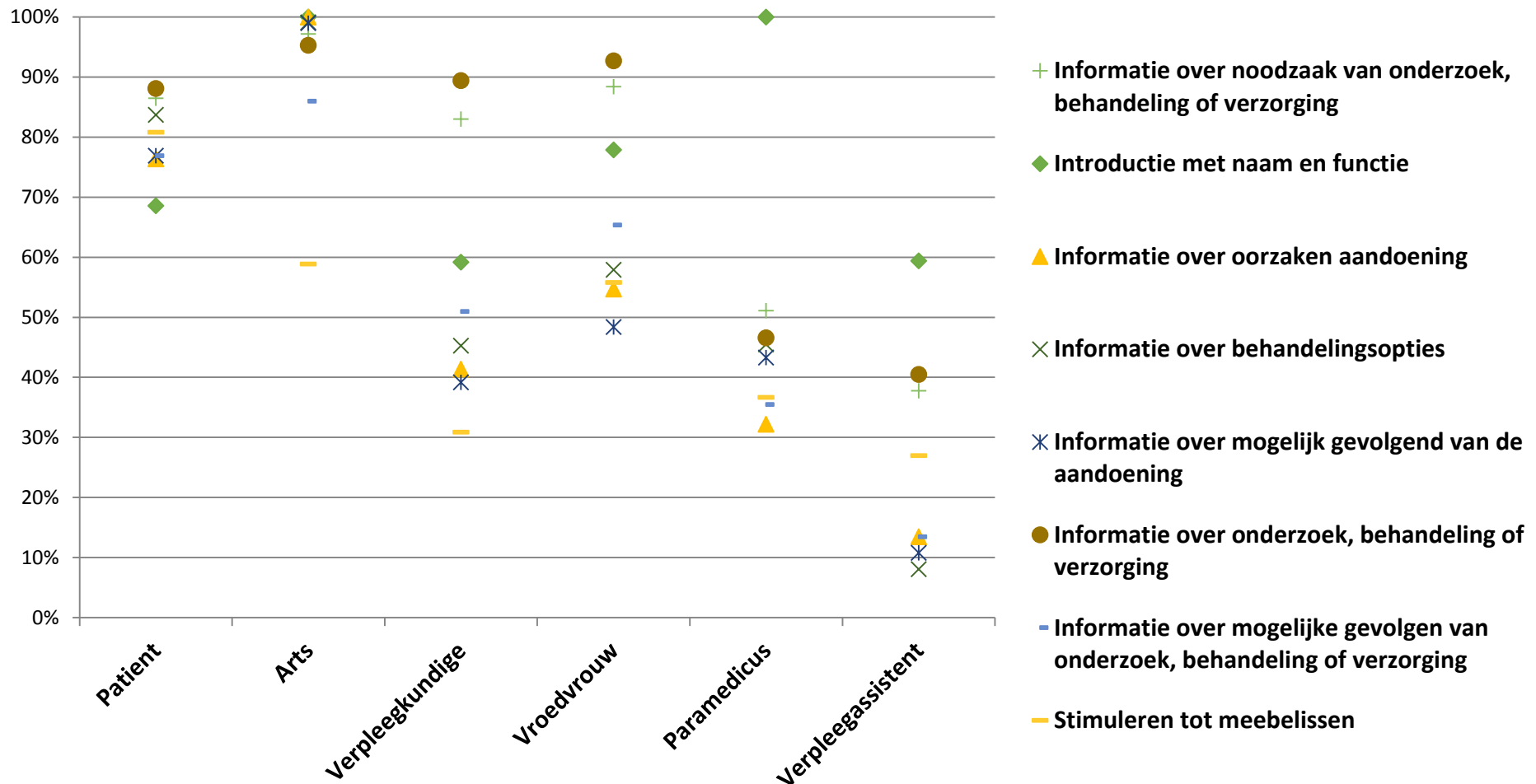
Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Discussie

Conclusie en implicaties voor de praktijk

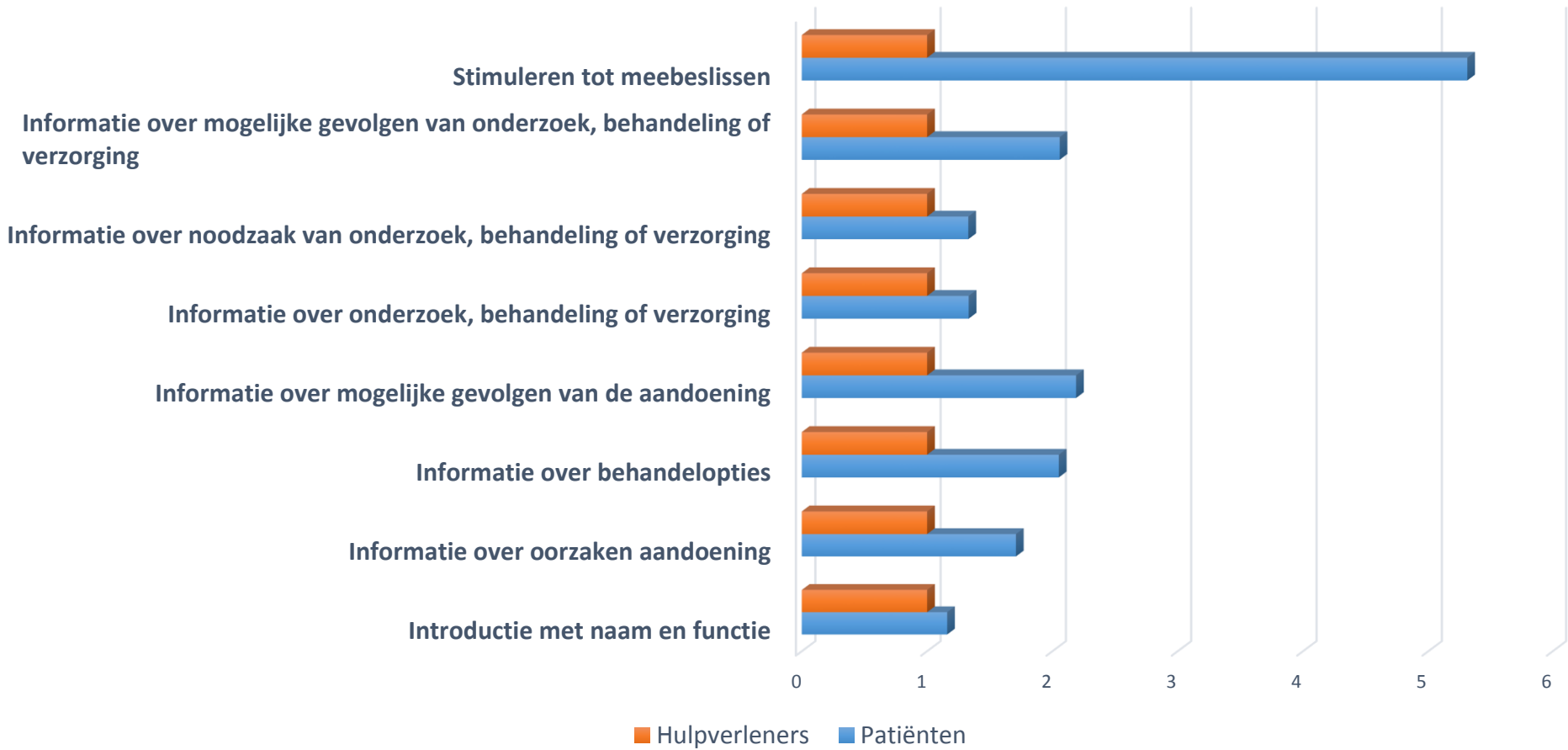
Hulpverleners vs. patiënten

Figuur: som van 'meestal' en 'altijd' antwoord categorie voor patiënten en hulpverleners

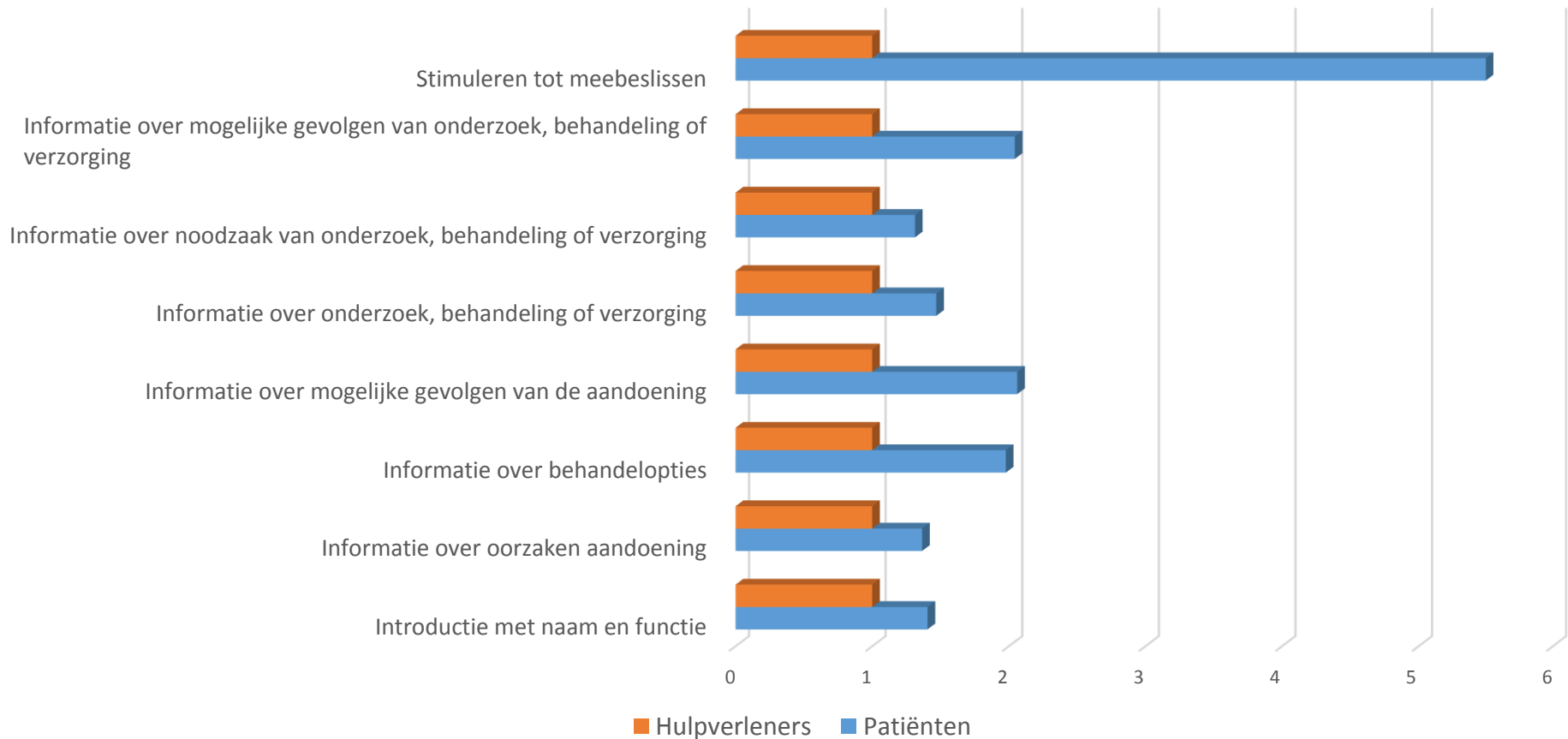
Hulpverleners vs. patiënten

Alle afdelingen

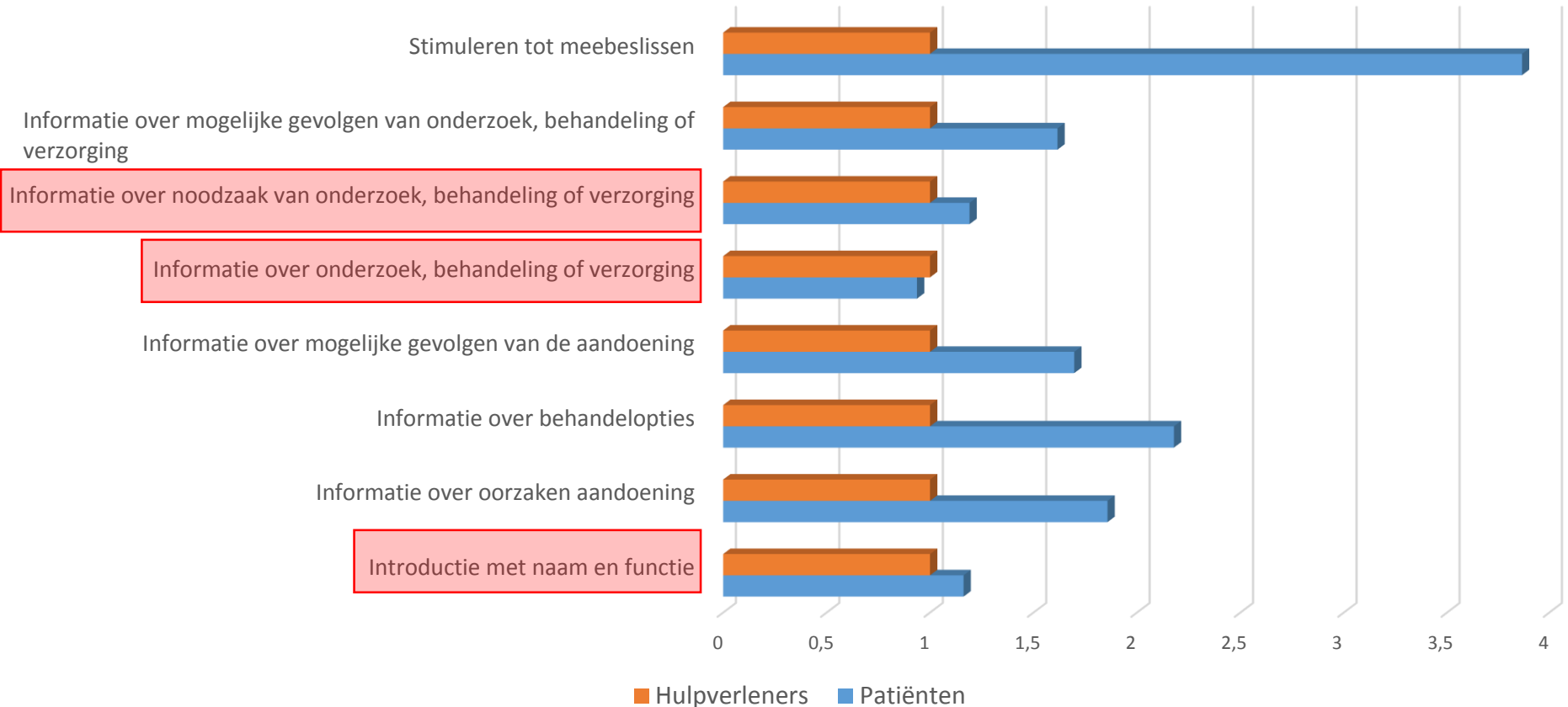
Hulpverleners vs. patiënten

C-afdelingen

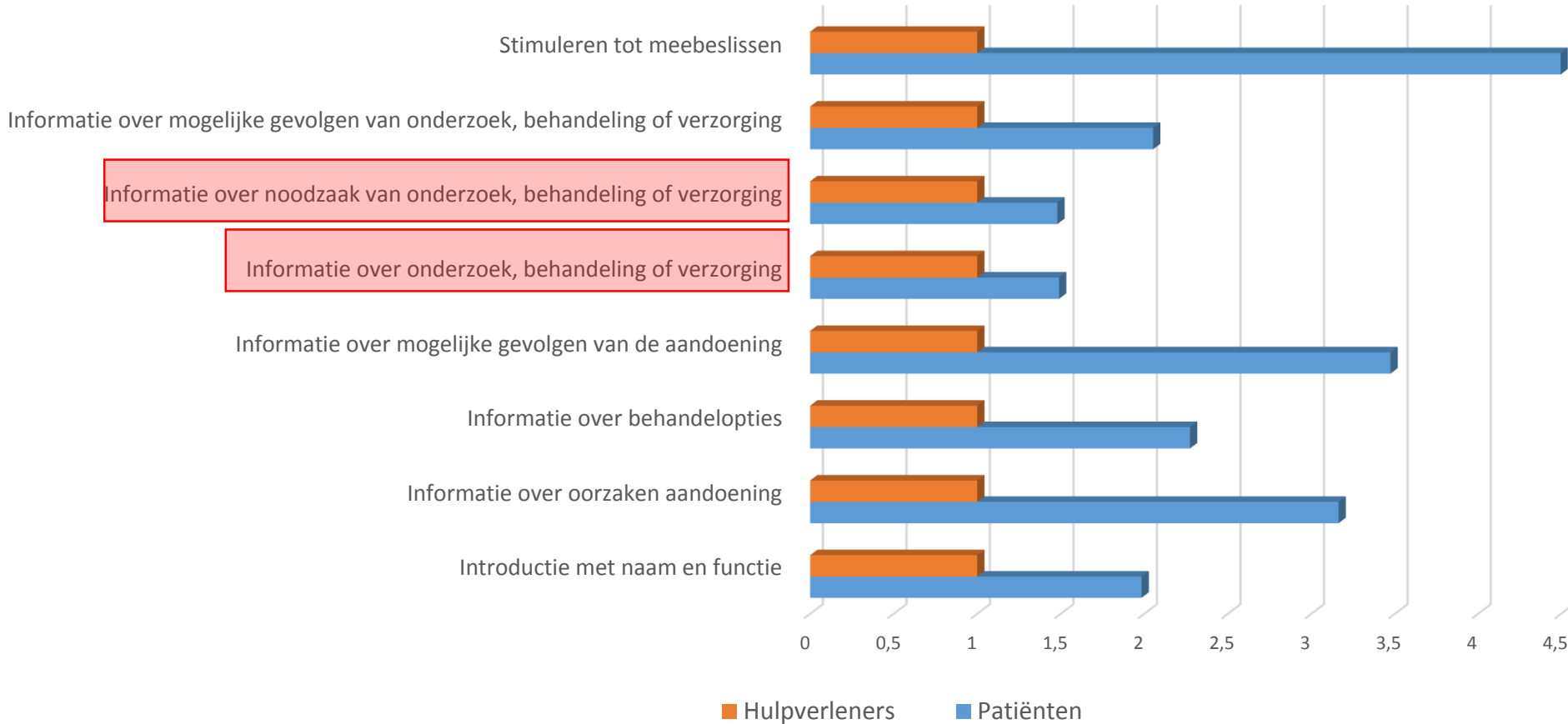
Hulpverleners vs. patiënten

D-afdelingen

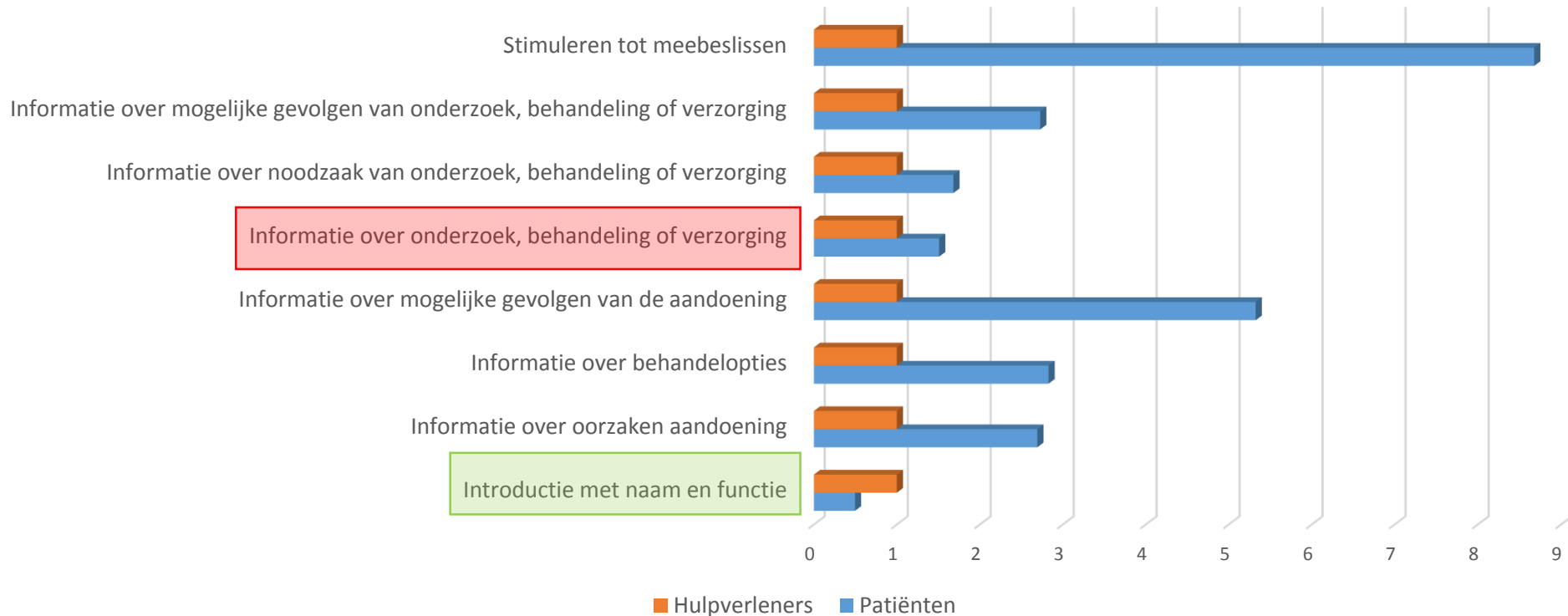
Hulpverleners vs. patiënten

G-afdelingen

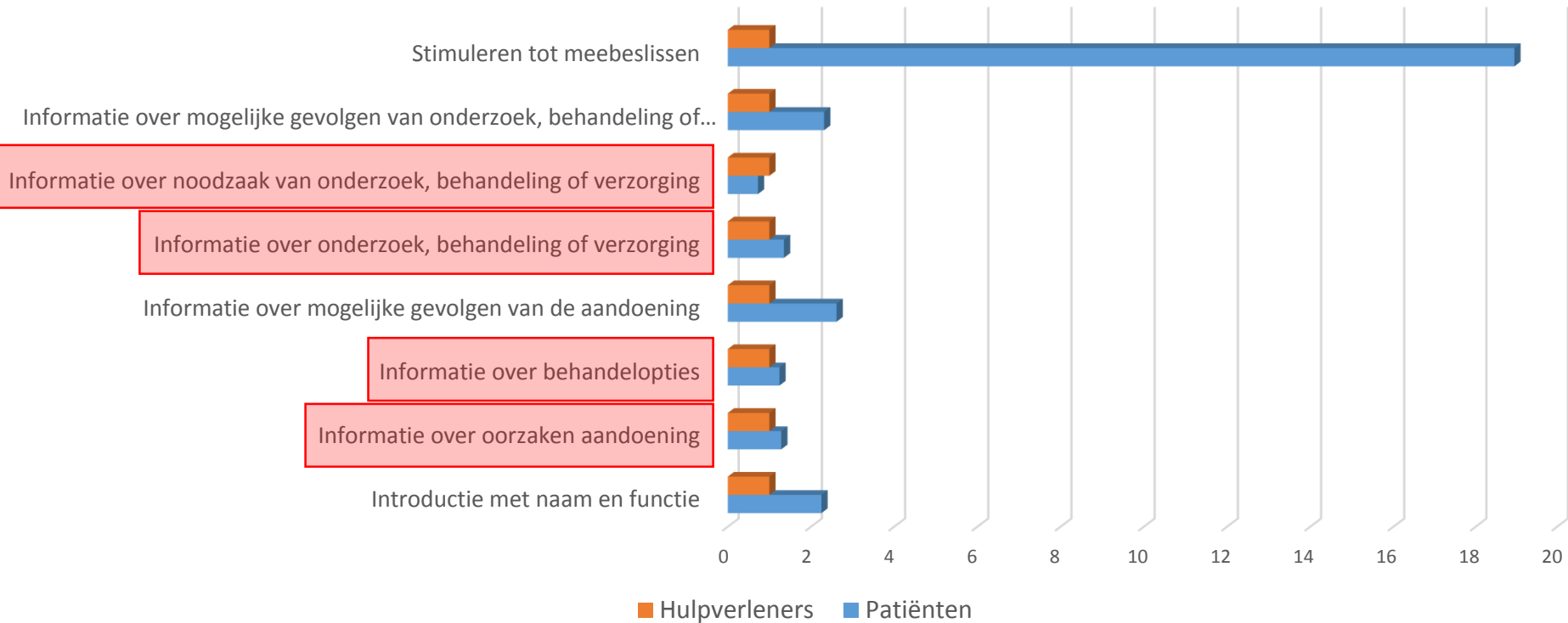
Hulpverleners vs. patiënten

M-afdelingen

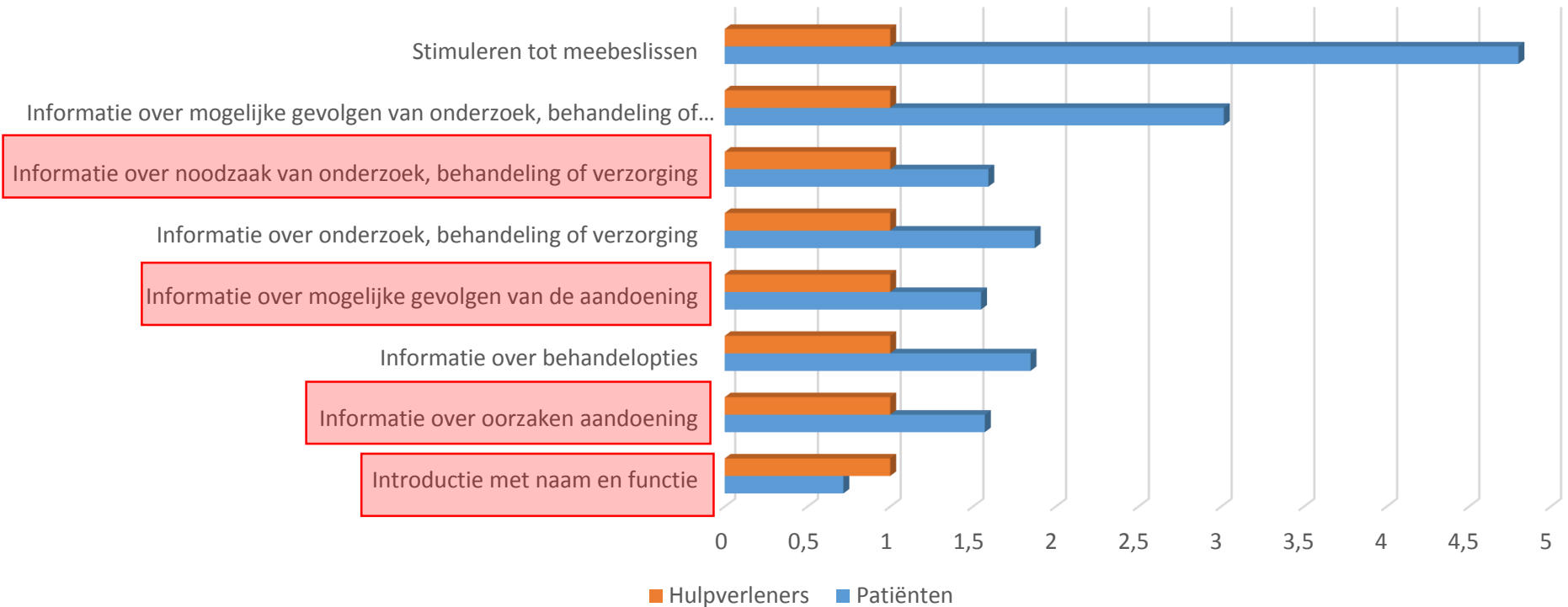
Hulpverleners vs. patiënten

Sp-afdelingen

Hulpverleners vs. patiënten

CD-afdelingen

Agenda

Situering

Instrumenten voor datacollectie

Onderzoekspopulatie

Hulpverleners versus patiënten

Beïnvloedende patiënten kenmerken

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Discussie

Conclusie en implicaties voor de praktijk

Beïnvloedende patiëntenkenmerken

Leeftijd

Opleidingsniveau

Gezondheidstoestand

Beïnvloedende patiëntenkenmerken

Leeftijd

- Jongere patiënten scoren significant lager dan patiënten >65 jaar
- Patiënten >65 jaar scoren lager voor 'introductie met naam en functie'
- Geen verschillen voor stimuleren tot meebeslissen

Beïnvloedende patiëntenkenmerken

Opleidingsniveau

- Opleiding lager dan bachelor scoren significant hoger voor:
 - Introductie met naam en functie
 - Stimuleren tot meebeslissen
- Opleiding lager dan bachelor scoren significant lager voor:
 - Informatie over oorzaken van de aandoening
 - Informatie over behandelingsopties

Beïnvloedende patiëntenkenmerken

Gezondheidstoestand

Slechtere gezondheidstoestand is geassocieerd met significant lagere scores uitgezonderd voor 'introductie met naam en functie'

Agenda

Situering

Instrumenten voor datacollectie

Onderzoekspopulatie

Hulpverleners versus patiënten

Beïnvloedende patiënten kenmerken

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Discussie

Conclusie en implicaties voor de praktijk

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Geslacht

Job tijd

Opleidingsniveau

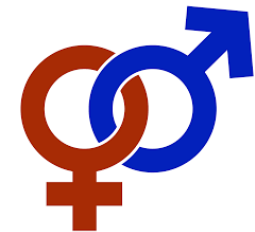

Beroep

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Geslacht

Vrouwen scoren significant lager dan mannen voor:

- Introductie met naam en functie
- Informatie over oorzaken van de aandoening
- Informatie over behandelingsmogelijkheden
- Informatie over gevolgen van de aandoening
- Informatie over gevolgen van onderzoeken, behandeling en zorg

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Opleidingsniveau:

Hulpverleners met een opleiding lager dan bachelor scoren significant lager voor de items met uitzondering van 'informatie over onderzoek, behandeling en zorg'.

Leidinggevende functie:

Hulpverleners met een leidinggevende functie scoren significant hoger, met uitzondering van:

- Informatie over onderzoek, behandeling of zorg
- Stimuleren tot meebeslissen

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Job tijd:

Hulpverleners met een job tijd $\leq 50\%$ scoren significant lager dan fulltime werkende zorgverleners, met uitzondering voor:

- Informatie over behandelingsopties
- Stimuleren tot meebeslissen

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Beroep:

- Artsen scoren voor alle items significant hoger
- Verpleegkundigen scoren significant hoger dan verpleegassistenten
- Vroedvrouwen scoren significant hoger, met uitzondering voor 'introductie met naam en functie'

Agenda

Situering

Instrumenten voor datacollectie

Onderzoekspopulatie

Hulpverleners versus patiënten

Beïnvloedende patiënten kenmerken

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Discussie

Conclusie en implicaties voor de praktijk

Discussie

Patiënten percipiëren dat ze meer informatie gekregen hebben dan de hulpverleners denken dat ze gegeven hebben.

Hulpverleners percipiëren dat ze minder informatie gegeven hebben, met uitzondering van de artsen.

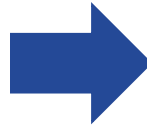

Discussie

Geen volledig overzicht

Hoge scores van patiënten

Informatie van de verschillende hulpverleners

Agreement bias

Discussie

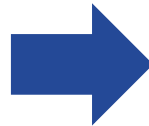
Beïnvloedende patiëntenkenmerken:

- Gezondheidsstatus
- Opleidingsniveau

Discussie

Slechte gezondheidstoestand, significant lagere scores

Uitkomsten van de behandeling

Discrepantie

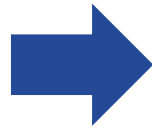
Verwachtingen van de patiënt

Discussie

Opleiding < bachelor:

Lagere scores voor:

- Informatie over oorzaak
- Informatie over behandelingsopties

- < Socio-economische status → paternalisme
- > Socio-economische status → > shared-decision making

Hogere scores voor:

- Stimuleren tot meebeslissen

Discussie

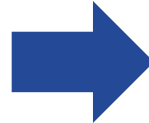
Beïnvloedende hulpverleners kenmerken:

- Job tijd
- Opleidingsniveau
- Beroep

Discussie

Parttime werkende hulpverleners
< fulltime werkende
hulpverleners

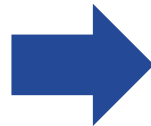
Fulltime werk:

- Meer betrokkenheid
- Vaker op de afdeling

Discussie

Lager opleidingsniveau
< hoger opleidingsniveau

Verskillende functies als hulpverlener
gerelateerd aan opleidingsniveau

Discussie

Verskillende functies als hulpverlener:

Artsen > patiënten, uitzondering:

- 'Informatie over onderzoek, behandeling en zorgverlening'
- 'Stimuleren tot meebeslissen'

Artsen zien de informatie overdracht als hun job en percipiëren ook dat ze dit altijd doen

- Artsen als primaire beslisser in de patiëntenzorg
- 'Stimuleren tot meebeslissen':
 - Artsen meer vertrouwd met 1-richtingscommunicatie

Discussie

Verschillen voor de verschillende beroepsgroepen als zorgverlener:

- Verpleegkundigen:
 - Scoren zichzelf in de lagere antwoordcategorieën
 - Uitzondering: informatie over onderzoeken
- Paramedische hulpverleners
- Verpleegassistenten

Agenda

Situering

Instrumenten voor datacollectie

Onderzoekspopulatie

Hulpverleners versus patiënten

Beïnvloedende patiënten kenmerken

Beïnvloedende hulpverleners kenmerken

Discussie

Conclusie en implicaties voor de praktijk

Conclusie en implicaties voor de praktijk

Voldoende informatie aan de patiënt

Focus op het volledige beeld van verschillende hulpverleners

Nood aan aanpassing rekening houdend met de patiënt

Multidisciplinaire zorg

Afstemming tussen de verschillende hulpverleners

Conclusie en implicaties voor de praktijk

- Patiënten met een lagere opleiding:
 - Meer aandacht voor hun informatie noden
 - Meer ondersteuning in de gedeelde besluitvorming
- Artsen versus andere hulpverleners (vnl. verpleegkundigen) → onevenwicht:
 - Nood aan ondersteuning van andere hulpverleners in hun rol als communicator
- Stimuleren tot meebeslissen:
 - Nood aan verder onderzoek naar onderliggende mechanismen voor de negatieve evaluatie van hulpverleners

Vragen? Opmerkingen? Bedenkingen?

Universitair Centrum voor
Verpleegkunde en Vroedkunde

UNIVERSITEIT
GENT

Universitair Ziekenhuis Gent

federale overheidsdienst
VOLKSGEZONDHEID, VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN EN LEEFMILIEU